

Magisterská práce Daniela Vojnovíce

„Reflexe jugoslávské politiky a jugoslávské každodennosti v českém periodickém tisku v prvních letech po skončení druhé světové války“

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Katedra jihoslovanských a balkanistických studií

Před dvěma lety právě touto dobou jsem oponoval Danielu Vojnovičovi jeho bakalářskou práci, kterou zasvětil otázce reflexe Jugoslávie z pohledu českého protektorátního tisku v letech 1941–1943. Vojnovič se rozhodl ve své magisterské práci pokračovat v obdobném duchu. Svůj výzkum tematicky posunul do období prvních tří let po skončení druhé světové války (do zveřejnění rezoluce Informbyra v červnu 1948), přičemž vedle reflexe jugoslávské politiky pohledem českého periodického tisku se věnoval i širěji otázkám jugoslávské každodennosti.

Na samotném počátku je nutno především ocenit značné úsilí, které Vojnovič zasvětil shromáždění a prostudování všech příslušných dobových materiálů. Jeho heuristická základna, která byla zvolena tak, aby pokrývala tehdejší rozvrstvení poválečné české politické scény, obsahuje rozbor čtyř deníků (levicové Rudé právo, Svobodné slovo Čs. strany národně socialistické, Lidová demokracie Čs. strany lidové a Svobodné noviny Sdružení kulturních organizací) a tří týdeníků (Kulturní politika sympatizující s politickou linií KSČ a nelevicové Svobodný zítřek a Dnešek). Vojnovič uvádí, že ve vytyčeném období sesbíral přes sedm a půl tisíce článků, které následně podrobil podrobnější analýze, což je bezesporu úctyhodný počet.

Z hlediska formální struktury rozdělil Vojnovič svůj diplomový projekt chronologicky do tří kapitol. První a prostorově nejobsáhlejší část analyzovala jugoslávské události reflektované v českém tisku od skončení války až do jara 1946, kdy Československo navštívil

J. B. Tito. Druhá kapitola sledovala období od léta 1946 do podzimu 1947 a třetí pak první měsíce po únorovém převratu roku 1948. Jednotlivé kapitoly jsou rozčleněny tematicky do jednotlivých okruhů, vůči nimž nemám žádných námitek, neboť působí přehledným dojmem. Oproti tomu způsob členění kapitol, respektive otázka vymezení/oddělení první a druhé kapitoly mi však příliš srozumitelný není.

Diplomant vycházel z hypotézy, že způsob informování zvolených tištěných periodik o Jugoslávii nebude identický, bude se mnohdy lišit, a to jak v optice, kterou bylo na danou událost nahlíženo, tak i počtem referujících zpráv, které periodické listy svým čtenářům přinášely. V tomto ohledu se však projevuje ústřední úskalí, limit, ale současně i hlavní poznatek práce. Autor postupně zjišťuje, že o mnohých událostech bylo referováno obdobným způsobem (týká se to především druhého vymezeného období) a od února 1948 prakticky identicky. Diplomant ostatně konstatuje, že „z důvodu velkého množství obdobných zpráv a témat, ve kterých nebyla nalezena významnější odchylka v interpretaci analyzovaného tisku, nepovažuje za nezbytné tyto zprávy opakovaně v práci vzpomínat“ (s. 8). V třetí kapitole pokrývající období od ledna do června 1948 Vojnović uvádí, že „bylo velmi skoupé na počet článků věnujících se jugoslávským událostem, (a) proto bylo obtížné detailně rekonstruovat odklony v interpretaci příslušných deníků“ (s. 64). K tomuto hlavnímu zjištění se vrací i v závěru, kdy opakuje, že nelevicová periodika se ve způsobu zpravodajství nikterak interpretačně od článků Rudého práva nelišila.

Přestože Vojnović postupuje v textu pečlivě, svědomitě a poctivě, jeho referování o způsobu informování českých periodik o jugoslávských událostech postrádá kritičtější rozbor. Diplomant upozorňuje, o čem, v jakém rozsahu a jak detailně který československý deník či časopis ve vymezeném období referoval. Spíše než o kritickou diskurzivní analýzu, která by obsahovala detailnější ukázky způsobu formulací a jejich rozbor, jde ale o (pouze) slušně provedené shrnutí nejpodstatnějších zpráv z jugoslávského prostoru. Postrádám tak

analytičtější zhodnocení způsobu referování sledovaného tisku v daném období a zhodnocení, co se reálně mohlo „skrývat“ za vyřčenými tezemi uvedenými v médiích.

Diplomové práci současně chybí detailnější teoreticko-metodologický úvod, v němž by diplomant přiblížil metodologii své práce. Z textu předpokládám, že se řídil a inspiroval metodou kvalitativní analýzy textu. Rovněž se domnívám, že by měl Vojnoviće v úvodu využité deníky a časopisy detailněji představit a obšírněji zhodnotit jejich postavení a ideové zakotvení na československé mediální scéně. Přestože Vojnoviće zvolil periodika, jež vhodně stranicky (a tudíž názorově) reprezentují českou politickou scénu, postrádám jak kromě jejich bližší charakteristiky a zasazení do kontextu mediálního prostředí v prvních letech po druhé světové válce, i preciznější zdůvodnění vlastního výběru daných tiskovin. Úvod práce čítající pouze tři strany textu tak navozuje nedotažený a polopatický dojem.

Bez ohledu na vyřčené kritické poznámky však diplomová práce D. Vojnoviće působí mnohem vyvráleji než jeho předchozí bakalářský projekt. Kultivovanější způsob projevu, formulace a posun ve stylizaci textu (byť s určitými limity plynulosti, srozumitelnosti a čtivosti) dokládají, nakolik se kompetence a dovednosti kolegy Vojnoviće od bakalářské obhajoby rozvinuly.

Navzdory výše vyslovenému tak považuji diplomovou práci Daniela Vojnoviće za poctivý počin a doporučuji jí k obhajobě s hodnocením velmi dobře – 2.

V Han Pijesku 28. 5. 2017

PhDr. Ondřej Žíla, Ph.D.

oponent práce